

کد رهگیری ثبت پروپوزال: ۱۰۷۱۵۲۸

کد رهگیری ثبت پایان نامه: ۲۱۳۱۶۶۷۴

سنة الفجر
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

کلیه امتیازهای این پایان‌نامه به دانشگاه بوعلی سینا تعلق دارد. در صورت استفاده از تمام یا بخشی از مطالب این پایان‌نامه در مجلات، کنفرانس‌ها و یا سخنرانی‌ها، باید نام دانشگاه بوعلی سینا یا استاد راهنمای پایان‌نامه و نام دانشجو با ذکر مأخذ و ضمن کسب مجوز کتبی از دفتر تحصیلات تکمیلی دانشگاه ثبت شود. در غیر این صورت مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت. درج آدرس‌های ذیل در کلیه مقالات خارجی و داخلی مستخرج از تمام یا بخشی از مطالب این پایان‌نامه در مجلات، کنفرانس‌ها و یا سخنرانی‌ها الزامی می‌باشد.

....., Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran.

مقالات خارجی

..... گروه دانشکده دانشگاه بوعلی سینا، همدان.

مقالات داخلی

دانشگاه علمی کاربردی

دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی
گروه آموزشی روانشناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی تربیتی

عنوان:

مقایسه تاثیر یادگیری مشارکتی و نقشه مفهومی بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی
دانش آموزان

استاد راهنما:

دکتر مسیب یار محمدی واصل

استاد مشاور:

دکتر رسول کرد نوقابی

نگارش:

آرزو محمدی

۳۱ شهریور ۱۳۹۲

دانشگاه بوعلی سینا
مشخصات رساله/پایان نامه تحصیلی

عنوان:

مقایسه تاثیر یادگیری مشارکتی و نقشه مفهومی بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

نام نویسنده: آرزو محمدی

نام استاد/اساتید راهنما: دکتر مسیب یارمحمدی واصل

نام استاد/اساتید مشاور: دکتر رسول کردنوقایی

دانشکده: اقتصاد و علوم اجتماعی گروه آموزشی: روان شناسی

رشته تحصیلی: روان شناسی تربیتی گرایش تحصیلی: روان شناسی تربیتی مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

تاریخ تصویب پروپوزال: ۱۳۹۱/۱۱/۱۵ تاریخ دفاع: ۱۳۹۲/۰۶/۳۱ تعداد صفحات: ۱۷۶

چکیده:

هدف: یادگیری مشارکتی یکی از روش های آموزشی یادگیرنده محور است. که فرایند یادگیری فراگیران را تسهیل می کند بنابراین هدف از پژوهش حاضر مقایسه اثر بخشی آموزش به شیوه یادگیری مشارکتی و آموزش به شیوه نقشه مفهومی (فردی - گروهی) بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر سال اول مقطع دبیرستان شهرستان همدان بود. روش پژوهش نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل بود، جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دختر پایه اول دبیرستان در مدارس دولتی روزانه ناحیه ۲ شهرستان همدان می باشد که در سال ۹۲-۱۳۹۱ مشغول تحصیل بودند نمونه آماری تعداد ۸۰ نفر از دانش آموزان می باشد که با روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای تصادفی انتخاب شدند و به ۲۰ نفر از دانش آموزان آموزش به شیوه یادگیری مشارکتی، به ۲۰ نفر از دانش آموزان آموزش به شیوه نقشه مفهومی فردی و ۲۰ نفر از دانش آموزان آموزش به شیوه نقشه مفهومی گروهی داده شد و ۲۰ نفر به عنوان گروه کنترل بودند. ابزار پژوهش: پرسشنامه انگیزش تحصیلی مک اینرنی آزمون پیشرفت تحصیلی درس مطالعات اجتماعی محقق ساخته بود جهت تحلیل داده ها از آزمون تحلیل کواریانس یک متغیره، آزمون بن فرونی و تحلیل کواریانس چند متغیره استفاده شده است. یافته ها نشان داد تفاوت معنی داری بین آموزش به شیوه یادگیری مشارکتی و آموزش به شیوه نقشه مفهومی (فردی و گروهی) بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی وجود دارد. آموزش با روش یادگیری مشارکتی و آموزش با شیوه نقشه مفهومی گروهی و نقشه مفهومی فردی در گروه آزمایش به طور معنی داری باعث افزایش انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان شده است ($p < 0/001$). همچنین اثربخشی آموزش با شیوه یادگیری مشارکتی و آموزش به شیوه نقشه مفهومی گروهی بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی از آموزش با شیوه نقشه مفهومی فردی و روش سنتی بهتر بود ($p < 0/001$). نتیجه گیری: کاربرد نتایج این پژوهش ها برای دست اندرکاران آموزش این است که به منظور افزایش انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، باید به نقش عوامل انگیزشی آموزش به شیوه یادگیری مشارکتی و آموزش به روش نقشه مفهومی گروهی و فردی توجه نمایند.

کلید واژه ها: یادگیری مشارکتی، نقشه مفهومی، نقشه مفهومی گروهی، نقشه مفهومی فردی، انگیزش تحصیلی، پیشرفت تحصیلی

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات پژوهش

۳	مقدمه :
۵	بیان مسئله:
۱۳	ضرورت انجام پژوهش :
۱۶	اهداف پژوهش :
۱۷	فرضیه های پژوهش :
۱۷	فرضیه های اصلی :
۱۸	فرضیه های فرعی:
۱۹	متغیرها:
۱۹	تعاریف:
۱۹	تعاریف مفهومی متغیرها :
۲۱	تعریف عملیاتی متغیرها :

فصل دوم: میانی نظری و ادبیات پژوهش

۲۵	پیشرفت تحصیلی:
۳۰	مبانی نظری یادگیری مشارکتی (هم یاری)
۳۱	تعریف یادگیری مشارکتی:
۳۳	مراحل تدریس مشارکتی:
۳۴	اصول آموزشی در یادگیری مشارکتی:
۳۷	روش های یادگیری مشارکتی:
۴۱	مهارت های روش یادگیری مشارکتی
۴۲	سازمان دهی کلاس درس برای یادگیری مشارکتی:
۴۳	ایجاد جو مشارکت در کلاس درس:

۴۳ نقش معلم در یادگیری مشارکتی:
۵۲ نقشه مفهومی
۵۲ مبانی نظری:
۵۵ تعریف نقشه مفهومی:
۵۶ انواع نقشه های مفهومی:
۵۷ کاربرد نقشه های مفهومی
۶۰ مراحل ترسیم یک نقشه مفهومی:
۶۰ نقشه مفهومی با نقشه ذهن:
۶۳ مزایای استفاده از نقشه مفهومی:
۶۴ نقشه مفهومی و پیشرفت تحصیلی:
۶۶ انگیزش
۶۶ تعریف انگیزش و انگیزه
۶۸ اهمیت و معنای انگیزش
۷۰ نقش انگیزش در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و یادگیری آنها
۷۴ انگیزش و نقشه مفهومی:
۷۵ تحقیقات انجام شده:
۷۵ تحقیقات انجام یافته در خارج:
۷۸ تحقیقات انجام یافته در داخل:
۸۰ جمع بندی فصل دوم:

فصل سوم: روش پژوهش

۸۳ طرح پژوهش:
۸۴ جامعه آماری پژوهش:
۸۴ روش نمونه گیری و حجم نمونه:
۸۵ حجم نمونه:

۸۵	ابزار پژوهش:
۸۵	روایی آزمون انگیزش تحصیلی:
۸۶	پایایی آزمون انگیزش تحصیلی:
۸۶	روایی آزمون پیشرفت تحصیلی:
۸۶	ضریب دشواری p
۸۹	پایایی آزمون پیشرفت تحصیلی
۸۹	روش نمره گذاری:
۸۹	پرسشنامه انگیزش تحصیلی:
۹۰	پرسشنامه پیشرفت تحصیلی:
۹۰	مراحل اجرای پژوهش:
۹۱	پروتکل آموزشی:
۹۱	آموزش در گروه نقشه مفهومی فردی:
۹۴	پروتکل آموزشی
۹۴	نحوه آموزش در گروه نقشه مفهومی گروهی:
۹۸	پروتکل آموزشی
۹۸	آموزش به شوه یادگیری مشارکتی
۱۰۲	روش تجزیه و تحلیل داده ها:
۱۰۳	ملاحظات اخلاقی پژوهش:

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

۱۰۷	مقدمه
۱۰۹	آمار توصیفی
۱۰۹	آمارهای توصیفی نمرات انگیزش تحصیلی
۱۱۱	آمارهای توصیفی نمرات پیشرفت تحصیلی
۱۱۲	شناسایی و اصلاح دادههای پرت

۱۱۵.....	آمار استنباطی و بررسی فرضیه‌های تحقیق
۱۱۵.....	فرضیه‌های اصلی تحقیق:
۱۱۷.....	نتایج تحلیل کواریانس روی نمرات پس‌آزمون انگیزش تحصیلی با کنترل نمرات پیش‌آزمون
۱۲۳.....	نتایج تحلیل کواریانس روی نمرات پس‌آزمون پیشرفت تحصیلی با کنترل نمرات پیش‌آزمون
۱۲۴.....	فرضیه‌های فرعی تحقیق
۱۳۷.....	نتایج دیگر تحقیق :

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

۱۵۰.....	یافته‌های توصیفی
۱۵۰.....	یافته‌های استنباطی
۱۶۲.....	پیشنهادها
۱۶۲.....	پیشنهادهای پژوهشی
۱۶۳.....	پیشنهادهای کاربردی
۱۶۳.....	محدودیت‌های پژوهش
۱۶۶.....	منابع فارسی :

فهرست جداول

- جدول ۱-۳- طرح آزمایشی پیش آزمون و پس آزمون با گروه کنترل ۸۴
- جدول ۱-۴: آمارهای توصیفی نمرات انگیزش تحصیلی ۱۰۹
- جدول ۲-۴: آمارهای توصیفی نمرات پیشرفت تحصیلی ۱۱۱
- جدول ۳-۴: آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن ۱۱۴
- جدول ۴-۴: تحلیل واریانس برای بررسی همگنی شیب‌های رگرسیون ۱۱۶
- جدول ۵-۴: نتایج آزمون لیون (آزمون همگنی واریانس‌ها) ۱۱۶
- جدول ۶-۴: نتایج تحلیل کواریانس روی نمرات پس‌آزمون انگیزش تحصیلی ۱۱۷
- جدول ۷-۴: تحلیل واریانس یکطرفه روی نمرات معدل تحصیلی ترم قبل دانش‌آموزان چهار گروه... ۱۱۹
- جدول ۸-۴: تحلیل واریانس برای بررسی همگنی شیب‌های رگرسیون ۱۲۱
- جدول ۹-۴: نتایج آزمون لیون (آزمون همگنی واریانس‌ها) ۱۲۲
- جدول ۱۰-۴: نتایج تحلیل کواریانس روی نمرات پس‌آزمون پیشرفت تحصیلی با کنترل ۱۲۳
- جدول ۱۱-۴: نتایج آزمون تعقیبی بن‌فرونی برای بررسی معنی‌داری تفاوت میانگین ۱۲۴
- جدول ۱۲-۴: نتایج آزمون تعقیبی بن‌فرونی برای بررسی معنی‌داری تفاوت میانگین ۱۲۵
- جدول ۱۳-۴: نتایج آزمون تعقیبی بن‌فرونی برای بررسی معنی‌داری تفاوت میانگین ۱۲۶
- جدول ۱۴-۴: نتایج آزمون تعقیبی بن‌فرونی برای بررسی معنی‌داری تفاوت میانگین ۱۲۷
- جدول ۱۵-۴: نتایج آزمون تعقیبی بن‌فرونی برای بررسی معنی‌داری تفاوت میانگین ۱۲۸
- جدول ۱۶-۴: نتایج آزمون تعقیبی بن‌فرونی برای بررسی معنی‌داری تفاوت میانگینی ۱۲۹
- جدول ۱۷-۴: نتایج تحلیل کواریانس روی نمرات انگیزش تحصیلی بین گروه آموزش ۱۳۰
- جدول ۱۸-۴: نتایج تحلیل کواریانس روی نمرات انگیزش تحصیلی بین گروه آموزش ۱۳۲
- جدول ۱۹-۴: نتایج تحلیل کواریانس روی نمرات انگیزش تحصیلی بین گروه آموزش ۱۳۳
- جدول ۲۰-۴: نتایج تحلیل کواریانس روی نمرات پیشرفت تحصیلی بین گروه آموزش ۱۳۴
- جدول ۲۱-۴: نتایج تحلیل کواریانس روی نمرات پیشرفت تحصیلی بین گروه آموزش ۱۳۵
- جدول ۲۲-۴: نتایج تحلیل کواریانس روی نمرات پیشرفت تحصیلی بین گروه آموزش ۱۳۶

- جدول ۴-۲۳: آزمون باکس جهت بررسی همگنی ماتریس کواریانس ۱۳۷
- جدول ۴-۲۴: نتایج آزمون‌های چند متغیره روی نمرات خرده مقیاس‌های انگیزش تحصیلی ۱۳۸
- جدول ۴-۲۵: نتایج تحلیل واریانس یک متغیره در متن تحلیل کواریانس چند متغیره ۱۴۰
- جدول ۴-۲۶: آزمون باکس جهت بررسی همگنی ماتریس کواریانس ۱۴۲
- جدول ۴-۲۷: نتایج آزمون‌های چند متغیره روی نمرات خرده مقیاس‌های انگیزش ۱۴۳
- جدول ۴-۲۸: نتایج تحلیل واریانس یک متغیره در متن تحلیل کواریانس چند متغیره ۱۴۴
- جدول ۴-۲۹: آزمون باکس جهت بررسی همگنی ماتریس کواریانس ۱۴۶
- جدول ۴-۳۰: نتایج آزمون‌های چند متغیره روی نمرات خرده مقیاس‌های انگیزش تحصیلی ۱۴۷

فهرست نمودارها

- نمودار ۱-۴: میانگین نمرات پیش آزمون و پس آزمون انگیزش تحصیلی در گروه‌ها..... ۱۱۰
- نمودار ۲-۴: میانگین نمرات پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت تحصیلی در گروه‌ها..... ۱۱۲
- نمودار ۳-۴: نمودار جعبه‌ای نمرات انگیزش تحصیلی..... ۱۱۲
- نمودار ۴-۴: نمودار جعبه‌ای نمرات پیشرفت تحصیلی..... ۱۱۳
- نمودار ۵-۴: نمودار پراکنش نمرات پیش آزمون و پس آزمون انگیزش تحصیلی..... ۱۱۵
- نمودار ۶-۴: میانگین نمرات معدل تحصیلی ترم قبل دانش آموزان..... ۱۲۰
- نمودار ۷-۴: نمودار پراکنش نمرات پیش آزمون و پس آزمون پیشرفت تحصیلی..... ۱۲۰

فصل اول:

کلیات پژوهش

مقدمه :

در طول تاریخ متناسب با شرایط حاکم بر نظام‌های آموزشی، رویکردها و دیدگاه‌های متفاوت در فرایند تدریس و یادگیر وجود داشته است. امروزه تغییر و تحولاتی که در محیط‌های فرهنگی و اجتماعی وجود آمده، اطلاعات خانواده‌ها و سطح تحصیلاتشان را افزایش داده و همزمان با این جریان رسانه‌ها نیز بر آگاهی آنها می‌افزایند. بچه‌ها به عنوان مرکز توجه خانواده‌ها از این تغییرات مجزا نبوده‌اند و آنها نیز هنگام ورود به مدرسه با دنیایی از اطلاعات وارد می‌شوند (مصرآبادی، ۱۳۸۵).

پیچیدگی و مشکلات مربوط به یادگیری و رفتارهای دانش‌آموزان نیز از سوی دیگر معلمان را وادار می‌کند تا سبک رفتاری و شیوه تدریس‌شان را تغییر دهند و به دنبال کیفی سازی تدریس باشند. برای این کیفی سازی آن‌ها از یافته‌های علوم مختلف انسانی بهره می‌برند و با وسعت نظر

بیشتری به تدریس و نقش خود می نگرند که این خود باعث شکل گیری رویکردهای جدید به تدریس شده است. از این شیوه های تدریس یادگیری مشارکتی و نقشه مفهومی است

یادگیری مشارکتی،^۱ از جمله روش هایی فعالی است که امروزه مورد توجه بسیاری از صاحب نظران و متخصصان تعلیم و تربیت قرار گرفته. مشارکت فعال دانش آموزان در فرایند یاددهی و یادگیری یکی دیگر از مباحث اساسی است که توجه بسیاری از پژوهشگران را به خود جلب کرده است چون مشارکت فعال دانش آموزان در فرایند تدریس موجب درگیری ذهنی آنها و افزایش میزان یادگیری می شود (فتحی آذر، محمودی، ۱۳۸۶).

به اعتقاد کارشناسان تعلیم و تربیت دانش آموزانی که فعالانه به یادگیری می پردازند نه تنها بهتر یاد می گیرند بلکه از یادگیری لذت بیشتری هم می برند. زیرا آن ها بجای اینکه فقط شنونده باشند خود در جریان یادگیری مشارکت دارند و خود را مسئول یادگیری خویش می دانند (گاردنر و جولر، ۲۰۰۲). رویکرد سازنده گرایی، که چارچوب های نظری مهم در شکل گیری، هدایت و بازنگری فعالیت های جدید آموزشی است نیز بر فعال بودن فراگیر و ساخت دانش تاکید دارد (لطف آبادی، ۱۳۸۴). براساس این رویکرد انتقال دانش از طریق معلم و کتاب باید جای خود را به ساختن دانش از طریق یادگیری معنی دار و فعالیت فراگیرنده دهد. در آموزش مبتنی بر این نظریه بر فرایند یادگیری و تفکر پیش از فرآورده های آن توجه می شود، به همین مبنا تمرکز به تفکر انتقادی و خلاق است. براساس آموزه های این نظریه نباید فراگیران را بر حل مسائل پیش پا افتاده و انجام تمرین های ساده وادار ساخت بلکه باید آن ها را با موقعیت های پیچیده و تا اندازه ای دشوار و تا حدودی مبهم مواجه ساخت. نظریه یادگیری معنادار الهام بخش پژوهشگران علاقه مند به بهبود یادگیری فراگیران شده است. دیوید آزوبل به عنوان یکی از پیشگامان طرح نظریه یادگیری معنی دار معتقد است تفکر موجب می شود تا فراگیرنده بتواند پیوند میان آنچه را که می خواهد فراگیرد با دانش قبلی خود برقرار سازد و از این راه ساخت شناختی اش را گسترش و بهبود بخشد (آزوبل، ۱۹۶۳). در این زمینه عواملی که

^۱. Cooperative learning

^۲. Jolar

ساخت شناختی را بهبود می‌بخشند افزایش کیفیت یادگیری و یادداری را در پی دارند. این عوامل عبارتند از ساختمان، ثبات و روشنی. دانش یادگیرنده در زمینه مطالب مورد آموزش هرچه سازمان یافته با ثبات و روشن باشد یادگیری تازه به طور معنادارتر و سهل تر صورت خواهد گرفت و از سوی دیگر نگهداری آن مطالب در حافظه بیشتر به طول خواهد انجامید. براساس نظریه یادگیری معنی دار، معلم در جریان آموزش باید بکوشد تا ویژگی های ساخت شناختی یادگیرنده را بهبود بخشد تحقیقات نشان داده که این امر از طریق ایجاد نظم و هماهنگی در مطالب تدریس شده امکان پذیر است (سیف، ۱۳۸۳). یکی از این کوشش ها نقشه مفهومی^۱ است خامسان (۲۰۰۸) در تعریف نقشه مفهومی بیان می کند نقشه مفهومی، بازنمایی گرافیکی مواد اصلی یک گستره (موضوع) است که یادگیرنده آن را پدید می آورد یک نقشه مفهومی شامل گره‌ها و پیوندهای بین آن‌ها است. گره‌ها برای ارائه مفاهیم کلیدی و خطوط بین آن‌ها به منظور مشخص کردن ارتباط میان مفاهیم است. ترکیب دو یا چند گره و خطی که آن‌ها را به هم وصل می کند گزاره نامیده می‌شود. نقشه مفهومی، استوار بر ساختار گرافیکی و منطقی مفاهیم است در نقشه مفهومی مفاهیم و ارتباط بین آن‌ها به صورت یک شبکه، مفاهیم و مطالب کلی و جامع تر در بالا قرار گرفته و مطالب و مفاهیم جزئی به مفهوم یا مفاهیم کلی پیوند داده می‌شود این شبکه مفاهیم ساختار ادراک شده موضوع در ذهن فراگیرنده است.

بیان مسئله:

پیشرفت هر جامعه در گرو توان آموزشی آن جامعه است و کارایی هر نظام آموزشی را با سنجش میزان دستیابی دانش‌آموختگان آن نظام به هدف‌های آموزشی می توان برآورد نمود هدف های آموزشی، همچنین تعیین کننده روش‌ها و برنامه های آموزشی هستند. موفقیت و پیشرفت تحصیلی در هر جامعه هدف‌یابی و رفع نیازهای فردی است. بنابراین نظام آموزشی را زمانی می توان کارآمد و موفق دانست که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان آن در دوره‌های مختلف دارای بیشترین و بالاترین رقم باشد. بنابراین تلاش در جهت دخالت دادن هرچه بیشتر فراگیران در فرایند یاددهی- یادگیری از

^۱. Conceptmapping

طریق روش یادگیری مشارکتی می تواند در پیشرفت تحصیلی مؤثر بوده و تا حدی آن را برای حضور مؤثر در دنیای امروز آماده نمایند (تمنایی فر، گندمی، ۱۳۹۰).

محققان در بررسی همه جانبه پیشرفت تحصیلی به عوامل درون فردی در روان شناختی و محیطی که پیشرفت تحصیلی را پیش بینی می کنند پرداخته اند. یکی از عوامل درون فردی، انگیزش تحصیلی است. انگیزش تحصیلی یک درگیری تحصیلی یا به عبارت دیگر سرمایه گذاری شناختی، عاطفی و رفتاری برای پیشرفت در تعلیم و تربیت براساس اهداف آموزشی است (حافظی، عشرت، ۱۳۸۱).

روش های مختلف تدریس پیامدها و عملکردهای متفاوتی دارند مطالعه اثربخشی شیوه های تدریس بیش از یک قرن است که در آموزش عالی مورد توجه متخصصین تعلیم و تربیت قرار گرفته است. رفتار تدریس منعکس کننده اعتقادات و ارزش هایی است که معلم برای نقش فراگیرنده در فعالیتهای تدریس و یادگیری قائل است. از جمله روش هایی که در آن فعالیتهای گروهی بیشتر به چشم می خورد روش یادگیری مشارکتی است. که هم پشتوانه محکم نظری داشته هم از حمایت های دقیق تجربی برخوردار است این روش مخالف نظر روش رقابت فردی است. این روش مورد حمایت رفتارگرایان و صاحب نظران یادگیری قرار گرفته است. از دیدگاه رفتارگرایان تلاش برای بهبود عملکرد گروه از موارد مثبت این روش می باشد و از دیدگاه نظریه شناختی - اجتماعی بندورا وقتی که کودکان کاری را که دوستان خود انجام می دهند مشاهده می کنند بهتر یاد می گیرند و وقتی که در گروه در کنار هم موفقیت را مشاهده می کنند علاقه آنان به یادگیری بیشتر می گردد همچنین از دیدگاه ویگوتسکی نیز می توان استدلال کرد. وقتی که کودکی از انجام تکلیف باز می ماند با راهنمایی دوستان و معلم خود مطلب را یاد می گیرد، یادگیری به طور کامل صورت می گیرد (سیف، ۱۳۸۱).

روش یادگیری مشارکتی روشی است که در آن دانش آموزان به گروه های کوچک تقسیم می شوند و در درون هر گروه مطالبی مورد بحث و تبادل نظر قرار می گیرد سپس گروه های کوچک جمع بندی

خود را از مباحث تبادل نظرشده به کلاس ارائه می‌دهند در پایان درس معلم با طرح سوالات غنی سازی و ترغیب دانش آموزان به تفکر و پاسخ گویی تلاش می‌کند تا یادگیری آنان را عمیق تر سازند (کیامنش، ۱۳۸۳).

چاپمن^۱ و کاپ^۲ (۲۰۰۴) در پژوهشی به بررسی تاثیر یادگیری مشارکتی (خواندن مشارکتی، ترکیب یکپارچه و روش CIRC) بر پیشرفت خواندن، درجه اجتماعی و اعتماد به نفس بر ۸۳ دانش آموز تحت سه شرایط، (پاداش گروهی، پاداش فردی، بدون هیچ پاداش) پرداختند. نتایج نشان داد که دانش آموزان در گروه شرط پاداش گروهی به طور معنی داری ۵۰ درصد در نمرات سرعت و دقت در خواندن بالاتر از گروه بدون پاداش و پاداش فردی بودند اما اثرات قابل توجهی در پرسشنامه جامعه سنجی یا ارتباط اجتماعی به دست نیامد و با این حال اثر قابل توجهی در مجموع نمرات اعتماد به نفس برای دختران به دست آمد.

کامرون تریم^۳ (۲۰۰۹) در پژوهشی به بررسی اثر یادگیری مشارکتی با حمایت از هوش چندگانه گاردنر بر پیشرفت تحصیلی در درس ریاضیات در یک مدرسه ابتدائی پرداخت که نمونه ۱۵۰ نفر داشت. نتایج نشان دادند که دو گروه به صورت گروه آزمایش که به روش یادگیری مشارکتی آموزش داده می‌شدند و دو گروه به روش سنتی آموزش می‌دیدند یافته‌های پژوهش نشان داد که یادگیری مشارکتی اثر بیشتری بر پیشرفت تحصیلی ریاضیات نسبت به روش سنتی دارد. هارتاپ^۴ معتقد است دانش آموزانی که به آنها مسئولیتی در گروه یادگیری مشارکتی واگذار می‌شود و به سایر همکلاسی‌های خود درس می‌دهند، مطالبی می‌آموزند که انگیزش آن‌ها با موضوع درسی و عملکرد تحصیلی شان بهبود می‌یابد. علاوه بر این انگیزش تحصیلی و عزت نفسشان بهتر می‌شود (طالبی، ۱۳۸۴).

نتایج چندین پژوهش در کشور ما نشان از اثرات مثبت روش مشارکتی بر بازده‌های شناختی – عاطفی تحصیلی دارند اما بیشتر این پژوهش‌ها بر روی آزمودنی‌های سطوح بالاتر از مقطع ابتدایی

1. Chapman
2. Cop
3. Tarm
4. Hartap

بوده است مثلاً پاکیزه (۱۳۷۶) در پژوهشی به بررسی تأثیر یادگیری مشارکتی بر عملکرد تحصیلی و خودپنداره دانشجویان پرداخت. نتایج این پژوهش نشان می دهد که نمرات آزمودنی گروه یادگیری مشارکتی در مقایسه با نمرات آزمودنی گروه سنتی در آزمون پیشرفت تحصیلی بالاتر بوده است. یزدیان پور، یوسفی و حقانی (۱۳۸۸) در پژوهشی به بررسی تاثیر آموزش به روش مشارکتی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر سوم تجربی فولاد شهر در درس آمار و مدل سازی پرداختند و به این نتیجه دست یافتند که دانش آموزان که به طور مشارکتی آموزش دیده بودند نسبت به گروهی که به صورت سنتی آموزش دیده بودند از پیشرفت بالاتری برخوردار بودند.

در پژوهشی محمودی، فتحی آذر و اسفندیاری (۱۳۸۸) به بررسی رابطه میزان مشارکت فعال دانش آموزان در جریان تدریس با پیشرفت تحصیلی پرداختند نتیجه یافته ها نشان داد که بین میزان مشارکت دانش آموزان با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبتی وجود دارد. میگل پوهل^۱ (۱۹۹۹) در پژوهشی نشان داد دانش آموزانی که تمرین های خود را مشارکتی انجام می دهند در امتحانات به طور متوسط نمرات بالاتری می گیرند و اگر آن ها در معرض تجربیات مختلف در کلاس قرار گیرند یادگیری برای آن ها خوشایند است

آنویوبازی^۲ (۲۰۰۲) در پژوهشی نشان داد دانش آموزانی که در گروه های یادگیری مشارکتی به یادگیری می پردازند نسبت به کسانی که به طور انفرادی یاد می گیرند پیشرفت تحصیلی و احساس مسولیت بیشتری دارند. فیشج^۳ (۲۰۰۴) در پژوهش خود بر افزایش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارای موفقیت تحصیلی پایین و متوسط در یادگیری مشارکتی دست یافت. رابریلیس^۴ (۲۰۰۴) در تحقیقی با عنوان اثرات یادگیری مشارکتی بر دانش آموزان سوم دبیرستان به صورت گروه های کوچک انجام داد. نتایج پژوهش نشان داد که دانش آموزانی که در گروه های ساختار یافته بودند بیشتر تمایل

^۱. Magelc.

^۲. Onwuebazie

^۳. Fsher

^۴. Gillies

به کار گروهی در زمینه وظایف تعیین شده داشتند و درک بهتر و قوی تری از انجام مسئولیت های اجتماعی برای یکدیگر داشتند.

استوسکدل، رابرت ویلیامز^۱ (۲۰۰۴) در پژوهشی به بررسی تاثیر یادگیری مشارکتی بر عملکرد آزمون در یکی از ده بخش آموزش مقدماتی روانشناسی برای ۳۷۸ دانشجو در مقطع کارشناسی انجام داد و نتایج نشان داد اندازه اثر به طور کلی ۴۲ درصد برای یادگیری مشارکتی در مقابل یادگیری فردی به دست آمد دانش آموزانی که نمره پایین در پیش آزمون به دست آورده بودند بهبودی در طول یادگیری مشارکتی به دست آوردند اما آنهایی که در پیش آزمون نمره بالایی به دست آورده بودند تا حدودی کاهش در نمره نشان دادند.

علاوه بر این روش تدریس آموزش مبتنی بر سازنده گرایی روشی دانش آموز محور است در آن بر شرکت فعال یادگیرنده در کسب دانش تاکید می شود. در آموزش مبتنی بر ساختن گرایی که یک آموزش فرایند محور است بیشتر فرایندهای یادگیری و تفکر مورد توجه است تا فرآورده های آن. در ساختن گرایی بر اهمیت ساختن دانش از راه ارتباط دادن پیش آموخته ها با آموخته های جدید تاکید می شود در این دیدگاه ارتباطی بین یادگیری پیش و جدید جستجو می شود. پس افراد خود طرحواره ها یا نقشه های ذهنی خود را می سازند در یادگیری های جدید این نقشه های ذهنی بازنگری گسترده و بازسازی می شوند. یکی از رویکردهای آموزشی نوین که ریشه در فلسفه ساختن گرایی دارد نقشه مفهومی است. نقشه مفهومی در سال ۱۹۷۲ در جریان برنامه پژوهشی نواک در دانشگاه کرنل خلق شد این ایده براساس روانشناسی دیوید آزوبل طراحی شده است. ایده اصلی در روانشناسی دیوید آزوبل این است که یادگیری با برقراری ارتباط بین مفاهیم و موضوعاتی جدید و مفاهیم موجود نگهداری شده در ساختار مفهومی با یادگیرنده اتفاق می افتد. از این رو ضرورت یافتن یک راه بهتر جهت ارائه درک ذهنی بچه ها ایده ارائه دانش فراگیری به شکل نقشه مفهومی را پدیدار کرد به

^۱. williams